

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA PRIMÁRNÍ A PREPRIMÁRNÍ PEDAGOGIKY

Bakalářská práce
Petra Ulrichová

Podmínky vzdělávání dvouletých dětí

Poděkování

V úvodu své bakalářské práce bych chtěla poděkovat PhDr. Jitce Petrové, Ph.D. za cenné rady, trpělivost, vedení a konzultace při vypracování této bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne .....

.....

Podpis studenta

Obsah

Teoretická část.....	8
1 Vývojová specifika dvouletého dítěte	8
1.1 Fyzická oblast.....	8
1.2 Psychická oblast	10
1.3 Sociálně-emoční oblast.....	14
2 Vzdělávání a péče o dvouleté děti v historii.....	17
2.1 Opatrovny	17
2.2 Jesle	18
2.3 Mateřská škola.....	18
3 Vzdělávání dvouletých dětí v současnosti.....	20
3.1 Mateřská škola.....	20
3.2 Dětské skupiny	21
3.3 Podmínky vzdělávání dvouletých dětí.....	22
3.4 Přínosy ve vzdělávání dvouletých dětí	28
3.5 Rizika ve vzdělávání dvouletých dětí.....	29
3.6 Systém kurikulárních dokumentů.....	30
Praktická část.....	39
4 Reálné Podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí v MŠ	40
4.1 Cíl	40
4.2 Výzkumné otázky	40
4.3 Metody.....	40
4.4 Popis mateřských škol	41
4.5 Analýza podmínek vzdělávání.....	42
4.6 Shrnutí zjištěných podmínek vzdělávání.....	52
4.7 Návrh k úpravě podmínek	53
Závěr.....	55

Seznam literatury.....56

Použité zkratky

Přílohy

Anotace

Úvod

Tato bakalářská práce pojednává o vzdělávání dvouletých dětí a podmínkách tohoto vzdělávání. V současné době nastaly změny ve společnosti, které se týkají potřeb rodin. Jednou z aktuálních potřeb rodin se stává ranné vzdělávání dětí. „Návrh na zařazení dětí od dvou let věku do mateřských škol vznikl jako jedno z mnoha opatření na podporu rodiny“. (Splavcová, Kropáčková, str. 15)

Nyní tedy může mateřská škola umožnit vzdělávání od dvou let. V minulosti tomu už tak bylo, děti mladší tří let navštěvovaly jesle. Tato zkušenost však nyní mnohé názory na vzdělávání dětí mladších tří let ovlivňuje. Tímto tématem se zabývali autoři Hašková, Saxonberg a Mudrák v publikaci *Péče o nejmenší Boření mýtů* (2012). V knize právě nalezneme mýty, které vzdělávání v takto nízkém věku vnímají škodlivě a dále se ve společnosti tradují. Jeden z mýtů „Každý přece ví, že zařízení denní péče jsou pro děti do tří let škodlivá.“ (Hašková, Saxonberg, Mudrák, s. 11). To však autoři vyvracejí, zmiňují se o tom, že psychologové nemají k dispozici výzkumy, které by jejich tvrzení potvrdily.

Péče o děti do tří let je v evropských zemích odlišná, rozdíl je i v délce poskytnutí rodičovské dovolené. Např. v Německu má nárok matka čerpat rodičovskou dovolenou jen osm týdnů po porodu. V České republice si mohou rodiče vybrat nejdéle čtyři roky, což je z evropských zemí nejdéle. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

Dnes se tedy mateřské školy směřují se vzděláváním dvouletých dětí a snaží se o vytvoření ideálních podmínek. Tyto změny se v mnohých mateřských školách budou dít postupně podle možností zřizovatelů. Podmínky je třeba upravit podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který při poslední úpravě doplnil konkrétní podmínky vzdělávání dvouletých dětí.

Problematikou vzdělávání dvouletých dětí se také zabývá tato bakalářská práce. V teoretické části bylo záměrem popsat vývojová specifika dvouletých dětí, vzdělávání dvouletých dětí v historii českých zemí a vzdělávání dvouletých dětí v současnosti. Cílem praktické části je zjistit vhodnými metodami aktuální podmínky mateřských škol, kde se vzdělávají dvouleté děti a srovnat tyto podmínky s podmínkami, které uvádí Rámcový vzdělávací program pro

předškolní vzdělávání.

Teoretická část

1 Vývojová specifika dvouletého dítěte

Dítě ve dvou letech váží přibližně 13 kilogramů a měří 87 cm. Dítě v průměru ročně vyroste o 10 cm a váha vzroste o 2-3 kilogramy, jeho tělo se tedy zeštíhluje.

Dítě v druhém roce života prochází stále ještě batolecím obdobím, které je typické intenzivním rozvojem motoriky a řeči. Batolecí věk se vyhrazuje od jednoho do tří let. V tomto období si také dítě začíná uvědomovat své já, začíná vzdorovat a chce se osamostatňovat. Tento jev je zcela normální, je znakem pokroku ve vývoji. Mění se také i dosavadní přístup k blízké osobě, dítě se dokáže odpoutat, uvolnit tuto vazbu. Pokud by tato vazba silně přetrvávala, bránila by dítěti v dalším poznávání a socializaci.

1.1 Fyzická oblast

Pokud bychom se ohlédli do kojeneckého období a porovnávali, jaký již dítě udělalo ve fyzickém vývoji pokrok, tak určitě zmíním zdokonalení chůze a vzpřímený postoj. Rozvoj jemné i hrubé motoriky je v tomto období velmi rychlý. Dětský organismus touží po pohybu a aktivitě, která vede ke správnému rozvoji pohybových funkcí.

Psychomotorický vývoj

Tak jako fyzický vývoj je i psychomotorický vývoj individuální. Proto bychom děti mezi sebou neměli srovnávat, i když jsou stejně staré a neměli bychom se snažit ani vývoj urychlovat. Dětský organismus musí být na každou novou dovednost připraven. Záleží také na dalších faktorech např. Na temperamentu, na charakteru, dědičnosti nebo na prostředí ve kterém dítě vyrůstá.

V tomto období, kdy si dítě začíná uvědomovat své vlastní „já“, je dobré dítěti dopřát dostatek času, aby si činnosti mohlo vyzkoušet podle svých potřeb. Když budeme dítěti neustále pomáhat, protože je to rychlejší, dítě nebude mít možnost rozvíjet své dovednosti, samostatnost, osobnost a v neposlední řadě důvěru v sebe.

Hrubá motorika

Vývoj hrubé motoriky je viditelný na první pohled. Snad jen děti, které zažily mezi prvními zkušenostmi při chůzi bolestivý pád, mohou být opatrnější a nejistí.

Dítě se pohybuje mnohem jistěji než v roce a půl, kdy ještě padalo. Dvouleté dítě dovede běhat, zvládá i překonání nerovností při chůzi, např. překročení prahu.

Podle Splavcové, Kropáčkové (2016) má dítě rádo přelézání, podlézání, přeskakování.

Při chůzi po schodech jde dítě na začátku druhého roku s přisunováním nohou a ve dvou letech a půl je schopno chodit po schodech nahoru se střídáním nohou jako dospělý. Mezi další pohyby, které dítě zvládne je skok snožmo, ještě ho však neumí využít k přeskočení překážky. Zpravidla si dítě osvojí ještě před třetími narozeninami jízdu na tříkolce.

(Langmeier, Krejčíková, 2006).

Podle Matějčka (2005) umí použít i náradí, např. kopne do míče, hodí míč. Složitě je, ale míč chytit, dvouletému dítěti se to povede jen zřídka.

Jemná motorika

Pohyby jemné motoriky, tj. pohyby rukou a prstů při manipulaci s předměty se zlepšují.

Dítě složí kostky vedle sebe i na sebe, tzn. vodorovně i svisle podle vzoru. Pokrok v motorice mu umožňuje vhodit geometrický tvar do správného otvoru nebo obracení v knize stránku po stránce.

Dítě se zdokonalilo i ve čmárání, dovede napodobit nejen krouživé pohyby, ale i svislé čáry.

Obsah čmárání většinou přesahuje papír.

(Langmeier, Krejčíková, 2006; Matějček, 2005)

Méně náročným se stává konzumace jídla, protože dítě se zlepšuje v používání lžičky, zachází s ní obratně a je schopno se najíst samo. Z hrnečku pije a už se tolik nepobryndá. Pokrok nastal i v oblékání, kdy si dítě samo nasadí čepici a obleče ponožky. (Matějček, 2005)

Pohybové dovednosti

Osvojování si pohybových dovedností je důležité pro význam vlastního těla.

V batolecím věku pro dítě nastává pravý čas pro schopnost ovládat vyměšování.

K vyměšování jsou zapotřebí dva důležité pohyby, a to retence a eliminace. Retence znamená něco udržet a eliminace něco pustit či zahodit. Dítě si tuto dovednost osvojí až po ovládnutí obou těchto důležitých pohybů. Proto není vhodné dítě posazovat na nočník předčasně. Dítě se pak může bránit a tento obranný mechanismus bude přetrvávat do pozdějšího věku. Dalším významem četných pohybových aktivit je vytvoření si představy o vlastním těle. Dítě je spokojené, že své tělo den ode dne ovládá lépe. (Vágnerová, 2005)

Pohybové aktivity dítěte mají význam i pro jeho vztah s okolním světem. Pokud mu jeho okolí nabídne pro něj zajímavé podněty, dítě si pro ně rádo dojde, ale pokud by zde podněty chyběly, dítě by přestalo být aktivní a nebyla by uspokojena potřeba stimulace. Dítě si tedy díky svému pohybu reguluje míru kontaktu s prostředím a vybírá si ty podněty, které mu nejvíce vyhovují. (Vágnerová, 2005)

Dvouleté dítě se rádo pohybuje, nevydrží chvíli na jednom místě, má rádo spojení pohybu a hudby. Pohyb má ve vývoji dítěte také svůj sociální význam, a to že je vývoj úspěšný. Nový pokrok, kdy se dítě začíná pohybovat samo, je velkým mezníkem batolecího věku. Můžeme porovnat předchozí etapu-dítě, které je odkázané na druhé a novou etapu-dítě, které se pohybuje samostatně. Dítě si nyní už zcela samo naplňuje potřebu aktivity pohybem. Aktivitu je vhodné prokládat odpočinkem. Dítě totiž nedokáže rozpoznat, kdy je unavené.

(Vágnerová, 2005; Splavcová, Kropáčková, 2016)

Při nedostatečném pohybu může být dítě napjaté, může chytat záchvaty vzteku, potřebuje vybit nashromážděnou energii.

Může se stát, že dítě nemá zájem o aktivitu, to je většinou signálem nemoci, kdy dítěti nezbývá na pohyb energie. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

1.2 Psychická oblast

Dá se říci, že psychická oblast dítěte je velmi křehká, proto je důležité dítě nesrovnávat

s vrstevníky. Důležité je dítě při aktivitách podporovat, tak aby zažívalo úspěch a získalo zdravé sebevědomí. Duševní pohoda, kterou bude dítě zažívat, se projeví i v zájmu o činnosti, které mu umožní rozvíjet např. intelekt, řeč, kreativitu.

Komunikace a řeč

Řeč je důležitým nástrojem v socializaci. Dítě řeč přijímá v hotové podobě. Řeč se rozvíjí rychlým tempem, jak její aktivní použití, tak i obohacení slovní zásoby. Dvouleté dítě používá 200-300 slov aktivně. Na začátku tohoto období vedle sebe skládá dva jednoduché výrazy a později slova skloňuje a časuje. (Langmeier, Krejčíková, 2006)

Zdokonalování se v jazyce tzn. v gramatice a ve slovní zásobě způsobují komunikační potřeby. Dítě vyhledává situace, kdy je možno s někým hovořit a dorozumívat se. Dítě se zvládne naučit jednoduché říkanky, básničky a písně. Nejen v tomto období je nezbytný správný mluvní vzor neboli verbální model. O kvalitě verbálních schopnostech dítěte bude do velké míry rozhodovat rodinné prostředí. Ve fázi, kdy dítě komunikuje verbálně samo, se stává samostatnějším, aktivnějším, začíná chápat své okolí. Dítě je tedy schopno informaci sdělit, ale i přijmout.

Podle věku vývojové úrovně pak děti tvoří otázky typu: „Co to je? Proč?“. (Vágnerová, 2005)

Tak jako rodinné prostředí je důležité pro osvojování si řeči, tak i mateřská škola je podstatným místem pro rozvoj komunikace a získávání nových řečových schopností. Dítě je podněcováno a motivováno ke komunikaci nejen s vrstevníky, ale i s učitelkami. Nejdříve začíná dítě komunikovat s dospělým, později s vrstevníky. Prostřednictvím komunikace je dítěti sdělováno, jak se má chovat, co se od něj očekává. Dítě se tedy učí od doby, kdy je schopné porozumět verbální komunikaci, pozná že je některé chování nevhodné a také ví proč. Pro dobrý vývoj řeči bychom dětem měli číst, zpívat a v neposlední řadě si s nimi povídat, aby měly možnost si osvojovat řečové kompetence a znalost pravidel pro správný způsob užívání našeho jazyka. (Splavcová, Kropáčková, 2016; Matějček, 2005)

Poznávací procesy

Dítě díky samostatnému pohybu a uvědomění si „vlastního já“ poznává svět jiným způsobem než doposud. Pro dítě se změnila orientace ve světě, jinak chápe realitu a také se změnil přístup

ke světu. Hlavním zdrojem poznávacích procesů je stimulace, ta dítěti přináší nové informace a zkušenosti. Při poznávání světa se také seznamuje s pravidly. Pro dítě je poznání pravidla uklidňující, ví, co bude následovat a nemusí se obávat. Proto jsou v tomto věku důležité rituály. Rituály dítěti dopřávají pocit jistoty a bezpečí. Pokud by ale docházelo k nadměrnému lpění na opakujících se činnostech, mohlo by se jednat o úzkost.

(Vágnerová, 2005; Šmelová, 2015)

Myšlení, představivost a fantazie

Myšlení dvouletého dítěte je ze začátku praktické a nezávislé na řeči. V další fázi se vyvíjí konkrétní myšlení s řečí. Dále se objeví symbolické myšlení. Znamená to, že dítě si umí představit konkrétní činnost, aniž by ji provádělo, dítě se tedy umí odpoutat od aktuálně vnímaných a manipulovaných objektů. Piaget spatřuje egocentrismus v myšlení, dítě třídí objekty podle jedné vlastnosti, toto období označuje za symbolické. Období vymezuje od 2 do 7 let. Dítěti symbolické myšlení usnadňuje další řešení problémů, protože už nemusí používat strategii pokusu a omylu, ale varianty si vybaví v představě. K symbolickému myšlení se váže také odložená nápodoba. Dítě napodobuje chování, které vidělo někdy v minulosti, ne bezprostředně po zhlédnutí. V batolecím věku užívá dítě předpojem. Předpojem se rozumí označení stálého objektu nějakým jménem. Toto jméno neplatí obecně, proto se nazývá předpojem. Začíná také chápat, že to, co slyší a vidí, se váže na určité místo. Pokud řekneme dítěti, aby schovalo předmět, tak aby ho vidělo jen dítě a matka už ne, dítě pokyn pochopí. Chápe počet dvou předmětů, rozumí vlastnosti objektu, kdy je něčeho méně nebo více. (Vágnerová, 2005; Piaget, 1997; Šmelová, 2015)

Fantazii používá například ve hře, kdy nahradí konkrétní věc něčím jiným. Představivost a fantazie se více rozvíjí v období tří let.

Pozornost a paměť

Dvouleté děti dokáží udržet pozornost jen několik minut. Při záměrné pozornosti u dítěte převládá bezděčnost a těkavost. Dobře si pamatují krátké říkanky, básničky a písničky, které jsou doprovázena pohybovým ztvárněním (dupání, tleskání). Dítě si pamatuje krátce. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

Smyslové poznávání

Poznávat prostřednictvím smyslů je dítěti ta nejpřirozenější věc. Smyslové poznání dítěti pomáhá posilovat paměť, pozornost i fantazii. Aby se dítě mohlo seznamovat s věcmi, jevy kolem sebe, je nutné, aby vidělo, slyšelo, cítilo, dotýkalo se a manipulovalo s předměty podle svých potřeb. Pro dítě je důležité získat prostřednictvím smyslů zkušenosti. Dítě už ví, že svět není součástí jeho samotného a že je to právě samostatný komplex zrakových vjemů. Dítě tedy přijímá nejvíce vizuální podněty. Naopak hmat je pro dítě spíše motivačním prvkem. Dítě ve dvou letech například začíná rozlišovat předměty větší a menší.

(Splavcová, Kropáčková, 2016; Vágnerová, 2005)

Osamostatňování a vlastní Já

Mezi prvním a třetím rokem dítě nabylo nových dovedností, které mu umožnili se více osamostatnit a zapojit se do společnosti. V osamostatňování dítěte musí předcházet k odpoutání z předchozí silné vazby s matkou. Nejde o konec této vazby, jde o vývojovou proměnu, ve které se změnila míra závislosti. Tento vývojový krok podmiňuje zralost dítěte, jeho celkový vývoj.

Na začátku batolecího věku, si dítě zkouší prostřednictvím nově osvojených dovedností separaci od matky tím, že se fyzicky vzdaluje. Ovšem fyzický pokrok dítěte nemusí korespondovat s vývojem citovým, proto se dítě může vracet do fáze sblížení a potvrdit si jistotu vztahu s matkou. Zde jsem popsala separaci aktivní, projevuje se tak, že dítě se vzdaluje od matky podle svého uvážení. Dalším druhem separace je separace pasivní. Při této separaci je dítě od matky odloučeno a dítě s tím nemůže nic dělat. V této situaci se u dítěte může objevit do tří let separační úzkost. Separací úzkost se dělí na tři fáze: 1. Fáze protestu, zde se dítě snaží zbavit cizího člověka a přivolat svoji matku, když se to nepodaří, přechází dítě do 2. fáze zoufalství, dítě ztrácí naději, že se matka vrátí a už ji ani nevolá, je apatické, nemá zájem o nic. 3. fáze odpoutání od matky probíhá tak, že dítě se po delší době odloučení snaží navázat vztah s jinou osobou a uspokojit si tak potřebu bezpečí. V tomto období se rozvíjí také vědomí sebe sama. Právě jedním mezníkem je separace od matky a druhým mezníkem je potřeba sebeprosazení, které se charakterizuje negativismem. Dítě pochopilo, že má jednaní ve své moci, ale je zde i osoba, která ho stále vede. Dítě chce všechno dělat samo a uvědomuje si své „já“. Čím větší má dítě slovní zásobu, tím více se negativismus objevuje v jeho řeči. Nejčastějším slovem tohoto období je slovo „ne“. Pokud dítě nemá slovní zásobu, projevuje se negativismus

na jeho jednání, může být i agresivnější. Negativismus můžeme popsat jako experimentování s vůlí. Dítě ale ještě nechápe následky vlastního jednání. Své chování neumí ovládnout a chybí mu také zkušenosti. Vzдор průměrně trvá 14 měsíců a je to přirozený jev. Dítě si ověřuje hranice svých možností. Dítě si uvědomí, kdy končí jeho volnost a začínají platit platná pravidla. (Langmeier, Krejčíková 2006; Vágnerová, 2005)

K tomu, jak se dítě samo vnímá, přispívá i to, jak o dítěti hovoří rodiče, co si o něm myslí. Dítě si o sobě podle těchto úsudků vytváří vědomí. Je tedy důležité, abychom o dítěti mluvili pozitivně. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

1.3 Sociálně-emoční oblast

Tato oblast popisuje, jak se dítě chová ve vztazích k dospělým, jak probíhají vztahy mezi vrstevníky. Je zde popsán i adaptační proces na nové prostředí a činnosti, které by horší adaptaci zmírnily.

Socializace a adaptace

Za první sociální vztah dítěte se považuje vztah s matkou, popřípadě s nejbližší osobou, která s dítětem tráví nejvíce času. Pro tento vztah je typická silná citová vazba. Dalším klíčovým sociálním prostředím je vstup dítěte do mateřské školy. Dítě má zájem o kontakt s vrstevníky, vyhledává společnost mimo okruh rodiny a separuje se od rodičů. V mateřské škole mu je umožněno být v kontaktu se stejně starými dětmi a získat nové sociální role. Sociální role, která je dítěti ve vývoji přidělena ho nadále ovlivňuje v jeho chování, výkonech. V batolecím věku jde spíše o interakce typu přetahování se o hračku, podávání si hračky nebo o pokus utiřit kamaráda.

Dítě je dle Vágnerové (2000) ve dvou letech připravené se od nejbližší osoby odpoutat, je to další socializační fáze. Adaptace dítěte na mateřskou školu může být různá, záleží na více faktorech např. na vztahu rodičů k dítěti a dalších rodinných příslušnících, na dosavadních zkušenostech s cizími lidmi, na kognitivní vyspělosti, na temperamentu dítěte. Bude také záležet, jakými kompetencemi dítě disponuje v komunikaci, sociálních rolích. Pokud probíhá adaptace na mateřskou školu obtížně, je doporučováno docházet do mateřské školy na kratší dobu i s matkou. Dítěti může pomoci při adaptaci také hračka, která mu bude připomínat domov.

Rodiče by měli o mateřské škole mluvit pozitivně. Není také na škodu spojit s mateřskou školou rituály, aby dítě bylo připravené, a vědělo, co bude následovat. Dítě by mělo být chváleno, podporováno, rodiče mohou vyzdvihnout, že dítě má novou důležitou společenskou roli. (Splavcová, Kropáčková, 2016; Vágnerová 2005)

Pobyt v mateřské škole by neměl být ani příliš dlouhý. V případě, že jsou s adaptací potíže delší dobu, je lepší docházku odložit na dobu, kdy bude dítě kognitivně a citově zralejší. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

Pro lepší socializaci bychom měli využít takových hraček, které jsou vhodné pro spolupráci dětí, např. míč. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

Mezi druhým a třetím rokem se dítě samo napije, nají, svlékne, zuje, je tedy méně závislé. (Splavcová, Kropáčková, 2016)

Hra

„Hra je jednou z vývojových potřeb tohoto období (předškolního věku) a je vedoucí činností, to znamená, že se právě jejím prostřednictvím nejplněji a nejpevněji rozvíjí celá osobnost dítěte. Ve hře se rozvíjejí pohybové schopnosti zručnost, rozumová bystrost, různé druhy praktické činnosti a citové reakce a prožívání, vztahy k druhým a charakterové a morální vlastnosti. Tím vším připravuje hra podmínky pro plynulý vývoj osobnosti dítěte ve škole a v celém dalším životě.“ (Oprailová, 1988, s. 35)

Hra nesporně patří k dětskému vývoji. Hra je činnost, kterou dítě poznává svět, ale i sebe. Ve hře se ukazují osobní vlastnosti. V dnešním světě zastává hra důležité místo ve vzdělávání, stala se specifickou formou učení. Aby se jednalo opravdu o hru, musí činnost vykazovat určité znaky např. spontánnost, smysluplnost, zaujetí, svobodná volba přijetí role, kreativita. Hra má své zákonitosti a vývojové etapy, které jsou typické pro určitý věk dítěte. Ve druhém roce života dítěte se hra zdokonalí a přechází ze stádia manipulačního do stádia lokomočního. Hlavní herní činností dvouletého dítěte je objevovat základní vlastnosti věcí experimentovat. (Suchánková, 2014)

Dítě napodobuje ve hře své okolí. Hra napodobivá pak přechází v hru námětovou, hru

„na něco“. Dítě v takovéto hře hraje určitou roli nebo napodobuje životní situaci. Hraní si na situace pro dítě náročné, dítěti pomáhá těmto situacím lépe porozumět.

(Suchánková, 2014)

Piaget (1997) označuje období mezi druhým a sedmým rokem jako symbolické. Dítě nahrazuje předměty jen symbolicky, například krabice představuje auto.

Na začátku druhého roku si dítě hraje ještě samo např. hra s autíčkem, s panenkou, houpe se. Pro batolecí období je také typická paralelní hra, v praxi to vypadá tak, že děti si nehrají spolu, ale vedle sebe, to ovšem neznamená, že mezi sebou nekomunikují. Až ve třetím roce ve hře objeví spolupráce či soupeření a společný cíl hry. (Suchánková, 2014)

2 Vzdělávání a péče o dvouleté děti v historii

Ministerský výnos z 22. června 1872 popisuje tři typy předškolního zařízení pro předškolní péči a výchovu, které budou dále popsány:

- mateřské školy
- opatrovny
- jesle

(Rýdl, Šmelová 2015, s. 28)

Důvodem vzniku těchto zařízení bylo především to, že matky neměly komu svěřit své dítě, když šly pracovat. Nejvíce předškolních zařízení vznikalo v místech, kde byly továrny.

Ve funkci pedagoga působily chůvy a pěstounky, které musely mít odborné vzdělání v podobě kursu podle tzv. Hasnerova zákona z roku 1869. Kurzy trvaly jeden rok a vyučovaly zde učitelky z obecné školy.

2.1 Opatrovny

V druhé polovině 18. století byly otevřeny dvě první opatrovny na Hrádku a v Karlíně.

Cílem opatroven bylo zajistit výchovu od útlého dětství v mateřském jazyce a národním duchu.

Mišurcová (1980) zmiňuje L. Chimaniho spis, z kterého čerpal a vytvořil J. V. Svoboda výchovný program české opatrovny. V tomto programu byl zpracován obsah a metody výchovné práce v opatrovnách, pracovní program, rozvrh hodin, písně. Činnosti byly přizpůsobeny věku dětí a děti byly přezkušovány (zezačátku každý měsíc, později pololetně). Na zkoušky se mohla přijít podívat i veřejnost. Děti zde přednášely, zpívaly, počítaly, vypravovaly a cvičily.

Ztráta mecenášů v důsledku reorganizace úřednictva vedla k postupnému zániku opatroven. Druhou ranou pro opatrovny byl přechod pedagogických pracovníků do českých hlavních škol. Opatrovny se často spojovaly s mateřskou školou, až se z nich stala jen jedna instituce, a to veřejná mateřská škola. (Rýdl, Šmelová, 2015)

2.2 Jesle

První jesle na našem území vznikly roku 1854 na Staré Měště a roku 1857 na Novém Měště. Tyto jesle byly charitativní německé zařízení. První české jesle vznikly roku 1884 ve školní budově u sv. Ducha., u zrodu stála Marie Riegrová, inspiraci získala ve Francii. Vypracovala plán Organizace městských jeslí. V prvním roce byla v jeslích velká úmrtnost dětí z důvodů slabosti a nemocí. Jesle byly v provozu celý den, v létě od 6 hodin ráno do 8 hodin večer a v zimě od 7 hodin ráno do 7 hodin večer.

„Cílem bylo vyplnit mezeru mezi odstavením dítěte od prsu ženy po prvním roce života dítěte do jeho tří let, kdy vstupovalo do opatrovny.“ (Rýdl, Šmelová 2015, s. 29)

Jesle se označovaly jako zdravotnické zařízení, které poskytovalo dětem chudých rodičů ošetření. S dětmi se hrálo, vyprávělo a hovořilo. V jeslích většinou pobývaly děti z chudých poměrů, kde byly matky zaměstnány v továrnách a součástí byly právě jesle. (Mišurcová, 1980)

2.3 Mateřská škola

První mateřská škola vznikla v roce 1886 v Praze u sv. Jakuba. Byla to první instituce, která byla otevřená veřejnosti. Za vznikem stála M. Riegrová-Palacká inspiraci čerpala z Francie. Právě díky ní byly vybrány dvě učitelky, které jely na půlroční kurs pro pěstounky do Francie k přední představitelce předškolní výchovy M. Pape-Carpentierové. (Rýdl, Šmelová, 2015)

Mateřská škola byla určena pro děti od 2 do 5 let pro ty rodiče, kteří nepracují doma a nemají čas se o děti postarat. Mateřská škola se snažila děti vychovávat a zprostředkovávala jim výuku.

Zajišťovala jim celodenní stravu a dohled. Instituce měly děti ochránit před úrazy, a aby se morálně „nezkazily“ od nevhodné společnosti lidí. Cílem vzdělávání tedy byla mravní a tělesná výchova. Činnosti vedoucí k těmto cílům: vyučování, ruční práce a hry, zpěv a tělocvik. Některé činnosti se dělily i podle pohlaví např. pro dívky bylo vhodné navlékání korálků.

(Mišurcová, 1980)

Mateřská škola prošla na začátku 20. století reformním hnutím v čele s A. Süssovou a I. Jarníkovou. Podstata reformy spočívala ve změně přístupu k dítěti.

„Obě usilovaly o odstranění školských způsobů z výchovné práce v mateřské škole, o přiblížení mateřské školy prostředí rodiny, o svobodu pohybu a zaměstnání pro děti, o umožnění mnohostranné nejen převážně intelektuální činnosti dítěte, o rozvoj jeho tvořivých sil, o respektování jeho individuálních potřeb a zájmů a o celkovou radostnost života v mateřské škole.“ (Mišurcová 1980, s. 81-82).

Změna nastala také například v organizaci, která se do té doby podobala práci ve škole a činnosti se vykonávaly podle rozvrhu. Změněná organizace přihlížela k ročnímu období, k náladě dětí a jiným okolnostem. Mateřská škola disponovala třídami, kde byly lavice. Díky reformě se prostředí změnilo, prostorami se staly herny a změna se týkala i vybavení, volného prostoru ke spontánnímu pohybu dětí. (Mišurcová, 1980)

Mateřská škola po první světové válce usilovala o zařazení do školského systému, zatím ale neúspěšně. Změnilo se vzdělávání učitelek, které musely absolvovat dvouletý kurz. Vznikla také Škola vysokých studií pedagogických, kde si učitelky mohly prohlubovat své dosavadní znalosti. (Mišurcová, 1980)

3 Vzdělávání dvouletých dětí v současnosti

Základní institucí vzdělávající dvouleté děti v současné době je především mateřská škola, která zprostředkovává vzdělávání, ale i dětské skupiny nebo jesle. Jesle jsou však vedeny jako zdravotnická zařízení, proto se o nich nebudu v současném vzdělávání více zmiňovat.

3.1 Mateřská škola

Mateřská škola se řadí mezi školské zařízení a navazuje na výchovu v rodině. Vzdělávání v mateřské škole plní tyto cíle: rozumový, citový, tělesný rozvoj, osvojení si základních pravidel chování, mezilidské vztahy, rozvoj řeči a komunikačních dovedností.

Mateřská škola splňuje kritéria v rámci mezinárodní standartní klasifikace vzdělávání ISCED (International Standart Classification of Education) a řadí se tedy mezi vzdělávací úroveň ISCED 0. (Šmelová 2015, s. 100)

Mateřská škola uskutečňuje řízené vzdělávání dětí ve věku zpravidla od 3 do 4 let, nejdříve však od 2 let. Poslední rok předškolního vzdělávání, tedy rok, ve kterém dítě dosáhne pěti let, je povinný. (Rámcový vzdělávací program pro předškolní výchovu, 2018)

Předškolní vzdělávání se řídí podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Pro dítě je vzdělávání v mateřské škole první formální vzdělávání, na které dále navazují další stupně. Ředitel mateřské školy je povinen uskutečnit zápis k předškolnímu vzdělávání, a to od 2. do 16. května. Ředitel také rozhoduje o přijetí dítěte do mateřské školy.

Provoz mateřské školy probíhá polodenně, celodenně a může probíhat i formou internátní. Při polodenním provozu pobývá dítě v mateřské škole nejdéle 6,5 hodin denně, při celodenním provozu déle než 6,5 hodin a nejdéle 12 hodin denně.

Maximální počet v jedné třídě je 24 dětí, pak také ředitelé školy mohou žádat o výjimku, která může zvýšit počet o 4 děti, ale nesmí se snížit kvalita vzdělávání.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále i RVP PV) stanovuje překrývání v přímé pedagogické činnosti. Ředitel školy má povinnost zajistit provoz mateřské školy, tak aby bylo využito maximálně společné působení učitelek v pedagogické činnosti.

3.2 Dětské skupiny

Dne 29. 11. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Dětské skupiny patří pod záštitu Ministerstva práce a sociálních věcí. Dětskou skupinou se rozumí pravidelná péče, výchova, rozvoj schopností, zajištění potřeb, získávání kulturních a hygienických návyků dětí od jednoho roku do nástupu povinné školní docházky. Poskytovatel této služby musí dítěti zajistit pobyt, a to nejméně na šest hodin denně.

Pečující osoba by měla splňovat tyto podmínky:

- 18 let, osoba svéprávná
- bezúhonnost pečující osoby
- odbornou způsobilost
- zdravotní způsobilost

Pečující osoba a odpovídající kvalifikace:

- všeobecné sestra, zdravotnický asistent, ošetřovatel, porodní asistentka, zdravotně-sociální pracovník, zdravotnický záchranář, psycholog ve zdravotnictví nebo specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa
- sociální pracovník nebo odborná způsobilost pracovníka v sociálních službách
- učitel mateřské školy, učitel prvního stupně základní školy nebo vychovatel
- chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky
- lékař

Počet dětí v jedné dětské skupině nesmí přesáhnout počet 24. Poskytovatel služby je povinen zajistit pečující osoby, a to nejméně jednu pečující osobu pro šest dětí, dvě pečující osoby pro sedm až 24 dětí a tři pečující osoby pro 13 až 24 dětí, pokud je ve skupině alespoň jedno dítě mladší 2 let.

Na rozdíl od mateřské školy poskytovatel není povinen dětem poskytovat stravování, pokud však není sjednáno jinak. Pokud se poskytovatel dohodne s rodiči, že jim bude podávat stravu přinesenou z domova nebo stravu sjedná, musí ale jednat podle příslušného předpisu Evropské unie v oblasti hygieny potravin.

3.3 Podmínky vzdělávání dvouletých dětí

„Podmínky pro vzdělávání jsou nejdůležitější součástí RVP PV (2004) z hlediska zařazování dětí raného věku do mateřské školy. Mají přímou souvislost s uspokojováním aktuálních potřeb dětí, s kvalitou a zdárným průběhem předškolního vzdělávání. Rozhodující podmínkou je souběžné působení dvou pedagogů a pomoc nepedagogického personálu.“

(Splavcová, Kropáčková 2016, s. 72)

Níže popisují jednotlivě vzdělávací podmínky, všechny tyto podmínky hrají ve vzdělávání dvouletých, ale i starších dětí důležitou roli. A nedá se proto říct, které podmínky jsou důležitější.

Dvouleté děti mají odlišné potřeby než děti starší, potřebují pravidelný režim dne, střídání hry a odpočinku, osobu, která jim nahradí rodiče, jednoduchá pravidla, pocit bezpečí a aktivity přiměřené jejich věku.

RVP PV popisuje podmínky předškolního vzdělávání v kapitole 7 a podmínkám vzdělávání dvouletých dětí se více věnuje v podkapitole 10.1 „Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let“ (RVP PV, 2018).

Žádoucí pro vzdělávání dvouletých dětí je, aby učitelé jedné třídy působili při pedagogické činnosti současně. Další možná podpora personálního zajištění se nabízela z projektu OP VVV Podpora škol formou zjednodušeného vykazování-Šablony pro mateřské školy, které se mohly žádat do června roku 2017. V těchto šablonách byla možnost přijmout chůvu. Chůva musí

splňovat kvalifikační požadavky. Zde se nabízejí dva typy kurzů, které jsou akreditované Ministerstvem práce a sociálních věcí. Prvním typem, co splňuje kvalifikační požadavky je chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a druhým typem je chůva pro dětské koutky dle Národní soustavy kvalifikací nebo středoškolské vzdělání v oblasti pedagogiky, zdravotnictví, sociální péče. Co bude chůva vykonávat v náplni práce, stanoví ředitel na základě potřeb dětí. Chůva dětem pomáhá se sebeobsluhou, s individuálními potřebami. Chůva není pedagogický pracovník a za děti nenesou žádnou odpovědnost. Ředitel chůvu přijímá, pokud se v mateřské škole budou vzdělávat alespoň dvě dvouleté děti, které nesmí dovést třetího roku dříve než v druhé polovině školního roku, ve kterém se začalo vzdělávat.

(Splavcová, Kropáčková, 2016)

Základními principy vzdělávání dětí dvouletých v mateřských školách je:

- individuální podporování jejich rozvoje, zvědavosti, snahy po objevování a aktivitě, nesmíme je přetěžovat, tzn. nepoškodit děti fyzicky ani psychicky
- vytvořit pevné základy pro jejich postupné osamostatňování v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji osobnosti
- úzce spolupracovat s rodinou a vytvořit podmínky pro zajištění organické provázanosti režimu dvouletého dítěte v rodině i v instituci

(Splavcová, Kropáčková, 2016).

Každá mateřská škola by měla vytvářet podmínky, respektive ředitel školy by měl vytvářet podmínky optimální ke svým možnostem.

Věcné podmínky

Věcné podmínky představují předměty, kterými jsou děti v mateřské škole obklopeni.

Mezi věcné podmínky patří například prostor mateřské školy, vybavení tříd, nábytek, hračky, didaktický materiál. V heterogenních třídách budou některé požadavky na věcné podmínky podle věku v rozporu. Dítě šestileté má potřebu pracovat s drobnými stavebnicemi, to by však mohlo být nebezpečné pro děti dvouleté, mohlo by malý díl stavebnice vdechnout. V tomto případě bude záležet tedy na věkovém složení třídy, jestli se jedná o třídu homogenní nebo heterogenní. V homogenních třídách by se tyto hračky měly eliminovat a postupně doplňovat hračky vhodné pro dvouleté děti. Ve třídách heterogenních by se měl doplnit nábytek

tak,

aby se daly hračky položit např. na vyšší police nebo do uzavíratelných skříní.

V tomto směru bude záležet i na samotném učiteli, aby posoudil, jestli je nebo není hračka vhodná a podle toho hračky ve třídách zorganizoval. Učitel by měl zajistit podnětné prostředí k rozvoji dítěte podle jeho věku. Prostředí by nemělo být zahlceno podněty, ale nemělo by jich být ani málo. V přehlceném prostředí se může stát, že dítě bude běhat od jedné hračky k druhé a bude roztěkané. Dalším úkolem učitelky je pravidelné prohlížení hraček, jestli nejsou poškozené a dítěti nebezpečné.

Vhodnými hračkami pro dvouleté děti budou auta, kočárky, hračky, které podněcují k pohybu. Vhodné knihy pro tento věk jsou leporela, rozvíjí čtenářskou pregramotnost. Ve třídě by měla být stavebnice, děti procvičují skládáním jednotlivých dílků jemnou motoriku. Méně vhodnými hračkami jsou plyšové hračky. U dvouletých dětí je časté, že zkoumají předměty ústy, a tak si mezi sebou mohou roznášet choroby.

Nákup hraček by měl být uvážlivý. Ten, kdo je kompetentní k výběru hračky by měl klást důraz na výběr kvality. Hračka by měla také splňovat kritéria, z jakého je materiálu, jestli odpovídá hygienickým požadavkům a na jaké využití se kupuje. Ve výběru mohou pomoci webové stránky <http://www.hrackobrani.cz/spravna-hracka/>. Označení „správná hračka-vybráno odborníky“ je výsledkem projektu, který usnadňuje vybrat vhodnou hračku, která je označena právě tímto heslem.

Prostor ve třídě by děti neměl omezovat v pohybu a hře, měl by být dostatečně velký. Velikost prostoru je daná vyhláškou č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých.

Dvouleté děti se zdokonalují v hrubé motorice, někdy ještě nejsou schopny koordinovat své pohyby a velký prostor jim napomáhá.

Na zahradě mateřské školy by měly být prvky, které odpovídají věku, váze a výšce dítěte.

V šatně by každé dítě mělo mít svůj odkládací prostor, který je dostatečně velký, protože dvouleté děti potřebují více náhradního oblečení.

Životospráva

U dvouletého dítěte je žádoucí dodržovat pravidelný denní režim. Při plánování aktivit je důležité myslet na dobu, kterou děti stráví stolováním a hygienou. Je to podstatně delší doba než u dětí tříletých. Dvouleté děti mohou být zvyklé spát nejen po obědě, ale i dopoledne, proto by měl být ve třídě koutek na odpočinek, který děti využívají během celého dne. Děti bychom neměli budít, měly by vstávat podle svých potřeb.

Učitelka kontroluje vhodné oblečení venku i ve třídě. Dvouleté děti ještě nejsou schopny odhadnout správný oděv, není u nich vyvinut pocit tepla ani chladu.

Dítě ve dvou letech si neuvědomuje pocit žízně, proto děti učitelka pravidelně vybízí k příjmu tekutin.

Pro zdravý vývoj dvouletých dětí nejsou vhodné potraviny typu celozrnné pečivo, ořechy, mák. Celozrnné pečivo se dvouletým dětem hůře tráví a nemají pro ně výživovou hodnotu jako pro dospělého. Mák s ořechy mohou způsobovat v pozdějším věku dítěti alergii.

Dvouleté děti ještě nemusí mít zcela osvojené hygienické návyky. A proto by měly být v umývárkách přebalovací pultry, umístěny na dosah učitelce, nočníky, které jsou řádně čištěny a dezinfikovány a uloženy. Dvouleté děti budou mít specifické návyky v rámci hygieny, návyky se budou individuálně lišit. Například pokud dítě potřebuje jednorázové pleny, zajišťuje je rodič a jsou uloženy ve skříňce dítěte. A protože pleny jsou považovány za nebezpečný odpad, musí se tedy dávat do samostatného odpadu. Ideální je mít v umývárkách sprchový kout. Dvouleté děti se snadno zaberou do hry nebo do činnosti, proto je důležité jim připomínat potřebu WC.

Toalety by měly být dostupné všem dětem, bere se zřetel především na výšku dítěte. U toalet by měl stát stupínek, který bude připevněn, bude praktický a bezpečný pro dvouleté děti. Ředitel by měl už u zápisu zjišťovat, jaké mají děti hygienické návyky a podle toho pak vhodné podmínky dotvářet.

Nejen v životosprávě, ale i v hygieně potřebují děti pravidelnost, která napomáhá vytváření návyků. Při všech zmíněných činnostech dítě podporujeme, chválíme a dopřáváme mu dostatek času.

Psychosociální podmínky

Psychosociální podmínky jsou podmínky, které se týkají dětských pocitů, jak se dítě v mateřské škole cítí, jestli MŠ umožňuje, aby jeho adaptace byla postupná, jestli jsou respektovány potřeby dětí. Psychosociální podmínky představují také sociální vztahy. RVP PV popisuje skupinové vztahy jako soubor, který má svá pravidla a mantinely, které mají pro dvouleté děti zásadní význam.

Přiblížit se v mateřské škole rodinnému prostředí je pro vzdělávání dětí raného věku přínosné. Dítě se učí nápodobou. Když se s dítětem vlídně jedná a komunikuje, je si dítě jistější prostředím. V rámci psychosociálních podmínek nemohu opomenout adaptaci, které je u každého dítěte individuální.

V průměru doba trvání adaptace může trvat 4-6 měsíců. Pobyt v mateřské škole je pozvolný.

Adaptaci dítěti usnadní několik pravidel:

- prodlužujeme délku pobytu, vždy o stejný časový úsek
- neměníme dobu pobytu v pondělí nebo jiný den, kdy dítě přijde do školky po volném dni
- dítě si do mateřské školy může vzít vlastní věc
- v prvních dnech, kdy se dítě probudí po odpoledním spánku, je dobré, aby mu rodič byl k dispozici
- dítě necháváme vyspat podle potřeby
- dbáme na potřeby dítěte a snažíme se hledat formy komunikace

(Kropáčková, Splavcová, 2016)

Dvouleté děti se cítí dobře ve stálém prostředí, kde mají „svoje“ lidi, není pro ně vhodné střídání učitelek, spojování tříd.

Velkou roli při vzdělávání dvouletých dětí hraje spolupráce rodičů. Rodiče by měly mateřské škole plně důvěřovat a předat jí informace, které jsou pro adaptaci a další pobyt dítěte v mateřské škole důležité. Otevřenost na obou stranách se projeví na kvalitním vzdělávání.

Organizace

Organizace aktivity v mateřské škole by měla být vyvážená.

Při organizování činnosti musí učitelka vědět, že by dvouletým dětem měla činnosti ukazovat, nabízet, ne všechny děti jsou schopny si činnost vyhledat samy. Při aktivitách učitelka bude děti vzdělávat individuálně. Mladší děti udrží pozornost jen krátce, na činnost potřebují více času. Dvouleté děti nebudou pokračovat v předchozí hře a potřebují více klidu.

Řízení mateřské školy

Ředitel umožňuje dvouletým dětem denní režim dle jejich věku a potřeb. Ředitel zajišťuje kvalifikované pedagogy, pedagogové musí mít vzdělání podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro učitelé mateřských škol může být právě první zkušeností vzdělávání dvouletých dětí anebo učitelky, mohou mít zkušenosti z předchozího režimu a pak pro ně může být hůře překonatelné nové pojetí rodiny, dítěte, postavení dítěte v rodině, proto je žádoucí další vzdělávání se.

Od mateřské školy se vyžaduje otevřenost, připravenost, profesionalita.

Každý zaměstnanec je pověřen danou funkcí a kompetencemi, které by měly být jasně zadány. Součástí řízení školy je tvoření informačního systému, který funguje ve škole i mimo školu. Učitele i ředitel tvoří tým, který spolupracuje na tvorbě Školního vzdělávacího programu. Ředitel vytváří spolu se zaměstnanci klima, ve kterém by neměla chybět vzájemná důvěra a tolerance.

Při vzdělávání dvouletých dětí by měla získat ředitelka podporu všech spolupracovníků školy, ti totiž utváří klima školy a klima školy se vždy projeví na vzdělávání dětí.

Personální a pedagogické zajištění

Ředitel mateřské školy by měl vybrat do třídy dvouletých dětí pedagoga, který o tuto skupinu jeví zájem. Měl by to být někdo, kdo má znalosti z vývojové psychologie, předškolní pedagogiky a s touto věkovou skupinou chce pracovat a je na tyto děti naladěný. Přístup

ke dvouletým dětem, se bude lišit, protože děti budou potřebovat větší účast na své činnosti ze strany učitelky. Učitelka by se neměla upínat na výsledek vzdělávací činnosti, ale spíše by děti měla podporovat, být trpělivá.

Spoluúčast rodičů

Ve vzájemném vztahu rodičů a učitelů by měla vzniknout oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, ochota spolupracovat. Učitelé se snaží rodinám porozumět a vyhovět podle potřeb jejich dětí. Rodiče se mohou účastnit dění v mateřské škole, jsou podle toho také včas informováni. Rodiče učitel informuje o prospívání jeho dítěte. Pokud je třeba nějaké poradenství, učitel je schopen vysvětlit, o jakou službu se jedná, co zde dítě podstoupí. Učitel zachovává diskrétnost.

3.4 Přínosy ve vzdělávání dvouletých dětí

Přínosy i rizika se týkají všech účastníků vzdělávání, především dítěte, rodičů a mateřské školy.

Přínosy pro děti

Mateřská škola dítěti nabízí přínos v rozvoji dovedností, vědomostí, kompetencí, který je veden a plánován odborně podle RVP PV. Také zprostředkovává kontakt s vrstevníky a dospělými lidmi. Dítě si tak zkouší navazovat vztahy mezi dětmi, získává přátelství. Dalším přínosem pro dítě je variabilita prostředí, které spočívá nejen v množství hraček, ale i didaktických pomůcek, které jsou vybírány se vzdělávacím záměrem a podle věku dítěte. Dítě si v mateřské škole vyzkouší spoustu činností, které by mu rodiče doma zprostředkovali jen těžce. Při většině činností jedná dítě samostatně, rozhoduje se samo. V samostatnosti zde napomáhá sociální kontakt s ostatními, dítě „obkuká“ jednání od kamaráda a zažívá tak pocit, že to dokázalo samo, což je velmi důležité v utváření vlastní osobnosti. Mateřská škola vzdělává systematicky, denní režim je pravidelný, ale podle potřeb i pružný a přizpůsobivý dětem. Pravidelný režim pro děti znamená jistotu a bezpečí, napomáhá se jim orientovat.

Přínosy pro rodinu

Mateřská škola může rodině nabídnout jistotu stálosti. Mateřskou školu dítě může navštěvovat

celý předškolní věk a nemusí hledat jiné zařízení a nově si zvykat. Vzdělávání v MŠ se řídí normami a celý proces vzdělávání je kontrolován odpovídajícími orgány např. Českou školní inspekcí. Kontrolováno je i prostředí, ve kterém děti pobývají.

Zařízení jako mateřská škola dbá na stravování, které podléhá také určitým normám. Kontrolují se hodnoty potravin, tak aby byl celý jídelníček vyvážený. Po celý den se děti mohou napít a dětem, které zapomínají nebo nemají pocit žízně, je pitný režim připomínán a nabízen po celý den pobytu v MŠ.

Rodiče si vždy mohou požádat o radu, která se týká dítěte. Pedagog se vynasnaží pomoci, pokud jeho kvalifikace neodpovídá danému problému, doporučí odbornou pomoc např. logopedickou péči, psychologickou péči.

Přínosy pro mateřskou školu

Zájem o mateřskou školu zvyšuje motivaci k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. A tímto si z části škola zajišťuje kvalitu a prestiž. Ta ovšem nelze vybudovat bez spolupráce rodičů.

Přijímání mladších dětí podporuje mateřskou školu finančně. Může se tímto předcházet rušením škol.

3.5 Rizika ve vzdělávání dvouletých dětí

Rizika pro děti

Při vstupu do mateřské školy se můžeme setkat s nezralostí dítěte. Je obtížné vypořádat vhodnou dobu na adaptaci. Některé dítě je připraveno ve dvou letech, jiné až ve čtyřech. Pokud dítě není připravené, adaptace neproběhla úspěšně, je lepší, aby měli rodiče variantu, která se přizpůsobí potřebám a stupni zralosti dítěte. Adaptace by měla probíhat pozvolna, není vhodné ji urychlit.

Dítěti můžeme škodit nepřiměřenou délkou pobytu, celý den je pro dvouleté dítě zcela nevhodné. Pedagogové by měli vybírat činnosti, kterými dítě nepřetěžují. Dětem může vadit

rychlé tempo, hluk apod.

Rizika pro rodinu

Dítě bude ze začátku pobytu v MŠ pravděpodobně často nemocné, imunita dítěte ještě není zcela dozralá. Po delší nemoci dochází k prodloužení adaptace. Při navykání na MŠ si dítě většinou oblíbí jednu osobu a k té se připoutá více. Rodič může žárlit, může se cítit ohrožený.

Rizika pro mateřskou školu

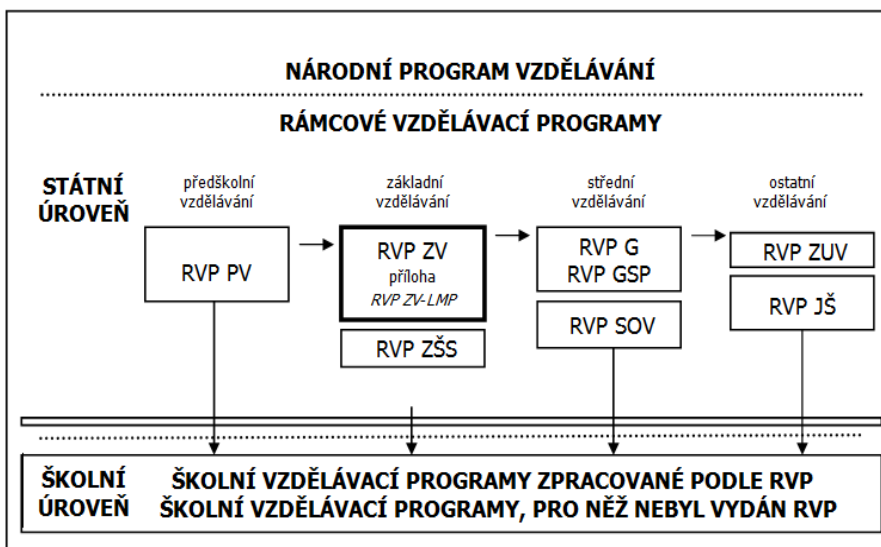
Riziko pro mateřskou školu spočívá v nepřípraveném prostředí, v malém počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků, a naopak velkém počtu dětí. Dalším rizikovým faktorem je začleňování dětí do heterogenní skupiny dětí. Učitel musí připravit prostředí a také činnosti tak, aby vyhovovaly potřebám dětí od 2 do 7 let.

(Splavcová, Kropáčková, 2016)

3.6 Systém kurikulárních dokumentů

V zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, je zakotven systém kurikulárních dokumentů, které jsou vytvářeny ve dvou úrovních-státní a školní.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání tvoří vyšší úroveň státní a školní vzdělávací programy tvoří školní úroveň. Všechny tyto dokumenty jsou přístupné veřejnosti.

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2018, s. 5)

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále i RVP PV) vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení. Jsou závazná pro předškolní vzdělávání v mateřských školách, v mateřských školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, v lesních mateřských školách a v přípravných třídách základních škol.“

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2018, s. 5)

Prostřednictvím RVP PV pedagog dítěti zprostředkovává elementární vzdělanostní základ, na který dále navazuje další etapa, respektive Rámcový vzdělávací program pro základní školy. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je povinný dokument od roku 2004. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je založen na nové strategii, která klade důraz na klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem. Ve všech etapách vzdělávání je uvedena konkrétní očekávaná úroveň, která je stanovena všem žákům stejně. RVP PV pojímá vzdělávání jako celoživotní proces. RVP PV je společný rámec, který je otevřen pro učitele, děti, rodiče. Při plánování a realizaci Školního vzdělávacího programu je nutné respektovat pravidla RVP PV. (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018)

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání také reaguje na aktuální změny tohoto

vzdělávání. Například vzdělávání se nyní organizuje pro děti zpravidla od tří do šesti let, nejdříve však pro děti od dvou let. Tato skutečnost se ale od 1. 9. 2020 změní takto: „Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 2 do 6 let.“

(RVP PV 2018, s. 6)

V RVP PV nalezneme dvě úrovně vzdělávacích cílů-obecné a oblastní. V obecné úrovni se jedná o rámcové cíle, vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání. V oblastní úrovni se jedná o dílčí cíle, vyjadřují konkrétní záměry příslušející vzdělávací oblasti.

Školní vzdělávací program vychází z RVP PV. Školní vzdělávací program se zaměřuje na konkrétní mateřskou školu a její podmínky.

Mezi rámcové cíle patří:

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Mezi dílčí cíle patří tyto oblasti:

- biologické
- psychologické
- interpersonální
- sociálně-kulturní
- environmentální

Klíčové kompetence tvoří neopomenutelnou složku ve vzdělávání všech stupňů. Kompetence si osvojujeme celý život, a to v podobě schopností, vědomostí, postojů a hodnot, které nám pomáhají vést kvalitní a úspěšný život.

K předškolnímu vzdělávání patří tyto kompetence:

- kompetence k učení

- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnostní a občanské

Vzdělávací nabídka

Vzdělávací nabídku tvoří soubor praktických a intelektových činností vhodných k naplňování cílů a k dosahování výstupů předškolní výchovy. Vzdelávací nabídka je v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání popsána zvláště v pěti vzdělávacích oblastech, ale to jen pro přehlednost. Při realizaci činností by se měly tyto oblasti co nejvíce propojovat, aby docházelo k rozvoji celistvé osobnosti dítěte.

Vzdělávací nabídka je určena pro celý předškolní věk, tedy pro děti ve věku od 2 do 7 let. Proto dále popisují vzdělávací nabídku podle vývojových specifíků dvouletého dítěte.

Dítě a jeho tělo

V oblasti biologické pedagog vhodnými činnostmi podporuje růst a neurosvalový vývoj dítěte. Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte. Podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit ho sebeobslužným dovednostem a vést ho ke zdravým životním návykům a postojům.

Vhodná vzdělávací nabídka pro dvouleté děti, zvolená podle RVP PV:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, lezení), nelokomoční pohybové činnosti
- a jiné činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů

Dítě a jeho psychika

Učitel podporuje duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativitu a sebevyjádření, stimuluje osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzuje je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Vhodná vzdělávací nabídka podle RVP PV:

Jazyk a řeč

- rytmické hry
- rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- poslech čtených či vyprávěných krátkých pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek
- rozlišování zvuků, užívání gest

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte
- motivovaná manipulace s předměty
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti

- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- estetické a tvůrčí aktivity (výtvarné, dramatické, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, vlastnosti dané pohlavními rozdíly) a v čem jsou si podobní

Dítě a ten druhý

Učitel podporuje vztahy dítěte k jiným dětem a dospělým. Snaží se obohacovat jejich vzájemnou komunikaci.

Vhodná vzdělávací nabídka podle RVP PV:

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální hry, hudební a hudebně pohybové hry
- aktivity podporující sblížení dětí
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
- rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)

Dítě a společnost

Učitel prostřednictvím činností a poznatků uvádí dítě do společnosti, kde se seznamuje s pravidly soužití s ostatními.

Vhodná vzdělávací nabídka podle RVP PV:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

Učitel by měl u dítěte založit elementární povědomí a okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí

Vhodná vzdělávací nabídka podle RVP PV:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních
- i technických objektů, vycházky do okolí, výlety

- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s obrazovým materiálem
- kognitivní činnosti (vyprávění, poslech, objevování)
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018)

Praktická část

Praktická část této bakalářské práce se bude věnovat analýze podmínek pro vzdělávání dvouletých dětí v mateřských školách a podmínkám pro vzdělávání dvouletých dětí, které jsou uvedeny v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Vybrala jsem si dvě mateřské školy z okresu Šumperk. Podmínkou výběru mateřských škol bylo vzdělávání dvouletých dětí.

4 Reálné Podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí v MŠ

4.1 Cíl

Cílem praktické části je zjistit podmínky vzdělávání dvouletých dětí ve dvou mateřských školách a porovnat tyto podmínky s podmínkami pro vzdělávání dvouletých dětí v RVP PV.

4.2 Výzkumné otázky

V procesu vzdělávání a výchovy jsou podmínky vzdělávání zásadní v celém předškolním věku, ale protože vzdělávání právě dvouletých dětí je v MŠ nejnovější, naskytuje se tato otázka. Splňují mateřské školy podmínky pro vzdělávání právě dvouletých dětí podle RVP PV?

4.3 Metody

Průcha, Kořátková (2013) považují za vhodné metody k výzkumu rozhovor, pozorování. Rozhovorem lze získat hlubší informace o dané problematice a pozorováním je možno zjistit např. skutečné procesy činností lidí.

Pozorování

Před samotným pozorováním jsem si vytyčila cíl pozorování, což byly podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí podle Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání. Pozorování jsem uskutečňovala při ranní hře, pohybových činnostech, didakticky cílené činnosti, tak abych zjistila aktuální stav podmínek.

Rozhovor

Neformální rozhovor byl veden s učitelkami, dětmi a vedením školy. Rozhovor následoval po získání informací z pozorování. Sloužil tedy k doplnění a ujasnění informací.

4.4 Popis mateřských škol

Charakteristika mateřské školy A

Mateřská škola se nachází ve středu obce nedaleko sídliště, svou polohou umožňuje mateřská škola vycházky dětí do přírody.

Mateřská škola uskutečňuje svou činnost od roku 1984. Původně se v budově nacházely i jesle. S velkým počtem dětí, přicházejících k zápisu se otevřely původní prostory pro jesle jako další třída mateřské školy. Budova mateřské školy je pavilonového typu, disponuje dvěma patry. Nachází se zde čtyři třídy pro předškolní vzdělávání, maximální kapacita školy je 104 dětí. Třídy jsou děleny homogenně. Budova je spojena se stravovnou, kterou využívá i veřejnost. V roce 2016 proběhlo zateplení budovy a v roce 2017 se uskutečnila celková rekonstrukce zahrady. Mateřská škola se stále celoročně dovybavuje, a přetváří podle nových vzdělávacích požadavků a aktuálních potřeb dětí dle možností svého rozpočtu.

Zahrada je dispozičně rozdělena na dvě plochy, pro oddělení s mladšími dětmi a pro oddělení se staršími a předškolními dětmi. Hrací prvky jsou převážně dřevěného materiálu. Zahrada využívá prostor i pro záhonky, které se v sezoně hojně využívají k pěstitelství. Zahrada má i své zákoutí se vzrostlými stromy to umožňuje dětem přímé pozorování živé přírody. Dále je na zahradě posezení v létě s možností krytím před sluncem, pískoviště, „lod“, „raketa“. Tyto prvky nebrání dětem ve volném pohybu a hrám ve volném prostoru.

Vzdělávání dětí v mateřské školy probíhá podle Školního vzdělávacího programu „Pavučinka“. Mateřská škola se zaměřuje na enviromentální výchovu vzhledem k blízkému kontaktu s okolní přírodou.

Mateřská škola (dále MŠ) je příspěvková organizace zastupující ředitelkou.

Analýzu podmínek vzdělávání dvouletých dětí jsem zjišťovala v oddělení „Kuřátek“. V tomto oddělení jako jediném se vzdělávají dvouleté děti. Oddělení je homogenní, navštěvují ho děti 2- 3leté. Působí zde dvě pedagogické pracovnice, jedna chůva, jedna nepedagogická pracovnice.

Charakteristika mateřské školy B

Mateřská škola se nachází ve středu obce. V obci s počtem obyvatel 680. Poloha mateřské školy

umožňuje procházky přírodou a obcí.

Budova mateřské školy původně sloužila jako jídelna. V roce 1982 proběhla rekonstrukce a začal provoz mateřské školy. Mateřská škola se nachází v prvním patře, v přízemí je umístěna školní stravovna, která slouží i pro veřejnost. Kapacita mateřské školy je 35 dětí tzn., že je zde jedna heterogenní třída.

Poslední úpravy v mateřské škole proběhly v roce 2016, kdy se změnila dispozičně šatna pro děti za získáním většího prostoru. Vybavení se doplňuje během celého roku podle možností rozpočtu mateřské školy.

Zahrada mateřské školy disponuje velkou plochou pro volný pohyb dětí, nachází se zde altán pro úschovu hraček, který má z části zastřešenou terasu, využívanou především v létě. Najdeme zde hrací prvky v podobě skluzavky a pískoviště, v sezoně trampolína s ochranou sítí. V zahradě je tzv. lesík, vysoké vzrostlé jehličnaté stromy a několik dalších listnatých stromů.

Mateřská škola spadá pod základní školu, která má právní subjektivitu. Zařízení zřizuje obec. Analýzu jsem prováděla v heterogenní třídě, kde jsou děti ve věku 2-6 let. Vzdělávání dětí probíhá podle Školního vzdělávacího programu „Jaro, léto, podzim, zima, ve školce je nám spolu prima!“. V mateřské škole působí dvě pedagogické pracovnice, jedna asistentka, jedna nepedagogická pracovnice.

4.5 Analýza podmínek vzdělávání

V této analýze jsou popsány konkrétní podmínky vzdělávání, kterými mateřské školy disponují nebo zmíněné podmínky uskutečňují. Analýza podmínek přispěla mateřským školám k zamyšlení se nad stavem podmínek a jejich dalším rozvojem.

Zjištění podmínek v MŠ A

Otázky, pro zjištění podmínek a zjištěné informace.	Splňuje MŠ podmínky podle RVP PV/nesplňuje MŠ podmínky
---	--

	podle RVP PV
1. Jsou ve třídě, kde se vzdělávají dvouleté děti hračky vhodné pro dvouleté děti? Je jich dostatečně pro všechny dvouleté děti? Jaké to jsou hračky? Je v plánu nějaké hračky doplnit?	Ano, splňuje.
Hračky MŠ nakupovala nově pro děti mladší tří let, neboť MŠ byla vybavena hračkami jen pro děti 3leté v této třídě. Hračky jsou vybírány tak, aby byly zaměřeny na rozvoj celé osobnosti. Hračky byly vybírány, pokud možno tak, aby rozvíjely celou osobnost dítěte a byly bezpečné ve skupině dětí. Hračky pro rozvoj motoriky a sebeobslužných činností tzv. manipulační hračky (na stěnu ve tvaru krokodýlka (viz. příloha 1, obrázek 2), letadla (viz. příloha 1, obrázek 4), prostorové vkládací kostky s labyrinty, vkládačky stolní (viz. příloha 1, obrázek 1), dřevěné puzzle, tematické hračky (pokojíček s kuchyňkou (viz. příloha 1, obrázek 3), odpočinkové židličky, křesílka, textilní berušku s kroužky, plyšové hračky, tvořítka na písek), hračky k relaxaci a pohybu (odrážedla na zahradu, auta na posazení, nakladače malé a velké se zaoblenými tvary, lehce ovladatelné, venkovní skluzavky a prolézačky, molitanové žíněnky, tunely), stolní stavebnice pro děti od 2 let, demonstrační obrázky, knihy a leporela pro nejmenší děti, stolní společenské hry pro nejmenší.	
2. Ve věkově homogenní třídě jsou hračky pro dvouleté děti ukládány více do uzavřených polic kvůli bezpečnosti dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů?	Ne, nesplňuje.

<p>Hračky pro dvouleté děti jsou umístěny v policích bez dvířek a volně přístupné pro tyto děti (viz. příloha 1, obrázek 5). Hračky se obměňují tak, aby dětem poskytovaly dostatek podnětů a uspokojovaly jejich potřeby. Volně otevírací dvířka a zásuvky jsou pro tyto děti podle vedení nebezpečné a mohou snadno způsobit drobný úraz-přivření prstíků do dvířek.</p>	
<p>3. Je prostor v MŠ upraven tak, aby poskytoval dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí? Umožňuje tento prostor variabilitu v uspořádání prostoru? Je zde místo, kde si dvouleté děti mohou průběžně odpočinout podle svých individuálních potřeb?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Pro děti jsou k dispozici lehátka, a odpočinkový koutek (viz. příloha 1, obrázek 6), herna není zaplněna nábytkem a volný prostor lze variabilně upravovat na pohybové i odpočinkové činnosti (tyto prostory dříve sloužily pro potřeby jeslové třídy, MŠ byla postavena v roce 1984 a kromě MŠ zahrnovala také jeslovou třídu).</p>	
<p>4. Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dvouletých dětí? Jsou zde nočníky, stupátka, sprcha, přebalovací pulty?</p>	
<p>Třída je vybavena několika nočníky, dostatečným počtem záchodků, přebalovacím pultem, sprchovým koutem a umyvadla jsou snižená. Splňuje základní požadavky vybavenosti pro 2leté děti, ale pro potřeby moderní doby jsou již zastaralé. Vedení uvažuje o rekonstrukci sociálního zařízení, rozvodu vody i odpadů. V současné době probíhá zpracování projektu, aby prostory odpovídaly moderní architektuře provozu kolektivních zařízení v souladu s normami a požadavky moderní společnosti.</p>	

<p>5. Je šatna vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby dětí?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>V roce 2014, kdy docházely do MŠ silné ročníky dětí byly provedené úpravy v dětských šatnách. Šatna je prostorná, děti mají k dispozici uzavíratelné skříňky i věšáky, posezení u skříněk i lavičky k přezouvání obuvi.</p>	
<p>6. Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek)?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Děti mají možnost ráno posnídat, Pokud děti nestihly posnídat doma, mají možnost jíst v MŠ (vlastní snídani). Pitný režim tvoří tekutiny podávané ke stravě a čaj, který mají děti k dispozici po celý den. Režim se přizpůsobuje potřebám dětí. Svačinka a oběd jsou dané vzhledem k dodržení HACCAPU (dodržení časového rozmezí mezi svačinou a obědem a dodržení teploty podávané stravy. Děti mají možnost odpočinku dle potřeby, 2-3 hodiny po obědě a dle potřeby si mohou odpočinout krátce v průběhu den.</p>	
<p>7. Je dvouletým dětem umožněna adaptace v souladu s jeho individuálními potřebami?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>

<p>Adaptační program dětí je konzultován s rodiči při přijímání dítěte do MŠ. V průběhu nástupu dále upravován dle potřeb a ve spolupráci s třídní učitelkou.</p>	
<p>8. Je dítěti umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Děti si často nosí svoji oblíbenou hračku na mazlení, hlavně ke spinkání nebo ráno při odloučení od rodiče. Děti si nosí svoje plínky a mají je ve svých skříňkách. Většina dětí plínky ve školce nenosí, výjimečně na odpočinek a pobyt venku. Děti nemají ve školce kojeneckou lahvičku a nepotřebují dudlík (zatím jsme se s touto potřebou neseťkali).</p>	
<p>9. Jsou vzdělávací činnosti realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Během pobytu dětí ve školce se střídají činnosti individuální, v malých skupinkách nebo společné (hlavně při pohybových činnostech, akcích pro děti). Děti si často rády hrají samy, u výtvarných a tvořivých činností vyhledávají spolupráci dospělého. MŠ využívá na 0,5 úvazku chůvu.</p>	

<p>10. Je uplatněn k dítěti laskavě důsledný přístup, přijímáte dvouleté dítě pozitivně?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Podle učitelky lze přijmout každé dítě, pokud se učiní potřebná opatření k zajištění podmínek pro jeho rozvoj a uspokojování jeho potřeb.</p> <p>Je nutná příprava rodiny na nové prostředí, kam bude dítě chodit. V MŠ dostatek materiálového, technického a personálního zabezpečení. Přístup k 2letým je zcela odlišný než přístup k dětem starším 3 let. Dvouleté děti učitelka popisuje jako více náladové, snadno se unaví, nedokáže zcela komunikovat s okolím (říct své potřeby), často jsou pohybově neobratné a jednají momentálně, impulzivně. Také je dobré podle učitelky znát, jak dítě reaguje na určité běžné věci z rodinného prostředí, co má a nemá rádo. Děti potřebují mít daleko větší pocit bezpečí a jistoty, laskavý a empatický přístup.</p>	
<p>11. Jsou podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Učitelky jsou rádi, když se rodiče dokáží otevřít, jsou sdílní v zájmu dítěte a spolupracují s MŠ. MŠ je otevřená k dobrým podnětům ze strany rodičů i veřejnosti, vychází vstříc jejich potřebám i potřebám dětí. Podle učitelky není vždy jednoduché sladit vše k oboustranné spokojenosti, komunikace je dobrá a přátelská. Rodiče se mohou zapojit a podílet na realizaci ŠVP MŠ Libina Pavučinka.</p>	

Zjištěné podmínky v MŠ B

<p>Otázky, pro zjištění podmínek a zjištěné informace.</p>	<p>Splňuje MŠ podmínky podle RVP PV/nesplňuje MŠ podmínky podle RVP PV.</p>
<p>1. Jsou ve třídě, kde se vzdělávají dvouleté děti hračky vhodné pro dvouleté děti? Je jich dostatečně pro všechny dvouleté děti? Jaké to jsou hračky? Je v plánu nějaké hračky doplnit?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>Hračky mateřská škola doplňuje průběžně během celého roku. Nyní je množství hraček dostatečné a pokrývá potřeby dětí. MŠ disponuje těmito hračkami pro dvouleté děti kočárky (viz. obrázek č. 7), nákladní auta, dřevěné hračky na tahání, navlékání čtverců, kuchyňka, panenky, míč, vkládačky (viz. obrázek č. 8), zatloukací kuličky (viz. obrázek č. 9).</p>	
<p>2. Ve třídě jsou hračky pro dvouleté děti ukládány do otevřených nebo uzavřených polic podle věkového složení třídy? Kde jsou hračky pro dvouleté děti uloženy? Splňuje MŠ tuto podmínku nebo si děti musí žádat, aby jim byla hračka podána z poličky či skříně, která je pro ně moc vysoko?</p>	<p>Ne, nesplňuje.</p>
<p>Část hraček by podmínky pro uložení splňovaly, jsou uloženy tak, aby na ně děti viděly a mohly si je volně brát z otevřených polic. Skládačky, puzzle jsou uloženy v uzavřených skříních nahoře, děti musí požádat učitelku, aby je podala. Učitelka dětem v ranních hrách nachystá několik skládaček a hraček z vyšších úložných prostor na stoleček.</p>	

<p>3. Je prostor v MŠ upraven tak, aby poskytoval dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí? Umožňuje tento prostor variabilitu v uspořádání prostoru? Je zde místo, kde si dvouleté děti mohou průběžně odpočinout podle svých individuálních potřeb?</p>	<p>Ne, nesplňuje.</p>
<p>Prostor pro volný pohyb MŠ splňuje, variabilitu také, avšak prostor pro průběžný odpočinek ne. Vedení MŠ by chtělo do budoucna zřídit odpočinkový koutek, kde by si dítě mohlo lehnout. Paní učitelka si sama všimla, že občas děti někde polehávají.</p>	
<p>4. Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dvouletých dětí? Jsou zde nočníky, stupátka, sprcha, přebalovací pulty?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>
<p>MŠ tyto podmínky splňuje a v budoucnosti se nechystá dělat žádné změny, i když připouští, že vybavení je zastaralé. Velkou nevýhodu vidí i v tom, že koupelny jsou přes celou chodbu, což je nepraktické a nepřehledné.</p>	
<p>5. Je šatna vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby dětí?</p>	<p>Ano, splňuje.</p>

Každé dítě má svou skříňku a věšák. Není však rozdíl mezi skříňkou dvouletého dítěte nebo šestiletého dítěte.	
6. Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek)?	Ano, splňuje.
MŠ dodržuje režim dne, tím si zajišťuje pravidelnost. Dostatek času mají děti na stravování i na realizaci činností. Aby byla časově činnost zvládnuta, musí si učitelka zvolit vhodnou formu vzdělávání. Pokud děti potřebují spát déle než 2 hodiny je jim to umožněno po konzultaci s rodiči.	
7. Je dvouletým dětem umožněna adaptace v souladu s jeho individuálními potřebami?	Ano, splňuje.
Děti se mohou do MŠ chodit adaptovat už před vstupem do MŠ. Vhodný čas, který MŠ nabízí pro návštěvu je pobyt na zahradě a ranní hry.	

8. Je dítěti umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty?	Ne, nesplňuje.
Dětem je umožněno používání specifických pomůcek v podobě plínek, oblíbené hračky, plyšové hračky, kojenecké láhve, ale vedení MŠ nesouhlasí s používáním dudlíků v MŠ a neumožňuje to.	
9. Jsou vzdělávací činnosti realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí?	Ano, splňuje.
Především v ranních činnostech si děti mohou vybrat formu činnosti, většinou si děti hrají samy. V komunitním kruhu se děti schází hromadně proto, aby se poznaly a navázaly spolu bližší vztah, nejednaly sebestředně. V pohybových činnostech se také uplatňuje převážně hromadná forma vzdělávání.	
10. Je uplatněn k dítěti laskavě důsledný přístup, přijímáte dvouleté dítě pozitivně?	Ano, splňuje.

Se vzděláváním dvouletých dětí sice učitelky v MŠ nesouhlasí, ale chovají se k němu jako k jakémukoliv dítěti v MŠ.	
11. Jsou podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou?	Ano, splňuje.
Ano, MŠ se snaží o pozitivní vztahy s rodinou. Snaží se pořádat společné akce, kterých se rodiče mohou účastnit a také se rodiče mohou podílet na organizaci akcí např. besídky, drakiáda, vánoční a velikonoční dílny, výlety, kurzy plavání.	

4.6 Shrnutí zjištěných podmínek vzdělávání

Zde je popsán stávající stav podmínek vzdělávání, co se podařilo splnit, co není možné splnit v jednotlivých MŠ. Není zde opomíjen ani postoj vedení MŠ při plnění podmínek vzdělávání.

Mateřská škola A

Ze zjištěných informací vyplynulo, že mateřská škola A splňuje celkově více podmínek pro vzdělávání dvouletých dětí, které určuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, tzn. 10 z 11 podmínek než mateřská škola B.

Vedení MŠ investovalo do hraček, které jsou určeny pro dvouleté děti. Některé úpravy prostoru,

jako je např. stavební úprava šatny, předcházely vzdělávání dvouletých dětí v mateřských školách. Vedení MŠ nyní zpracovává projekty na nové umývárny, které sice odpovídají hygienickým předpisům a potřebám dětí, ale už nesplňují požadavky moderní společnosti. Jedinou podmínku, kterou MŠ nesplnila jsou uzavíratelné skříňky, které by sloužily k tomu, aby děti nebyly zahlceni velkým množstvím podnětů. Pokud by nebyla MŠ přesvědčena, že splnění této podmínky by bylo pro děti spíše nebezpečné než přínosné, byla by schopna podmínku upravit tak, aby byla splněna.

Ze všech zjištěných informací lze tvrdit, že vedení se snaží podmínky dvouletým dětem maximálně přizpůsobit a pokud bude potřeba, udělá i další změny v kterékoliv další oblasti tak, aby bylo vzdělávání dvouletých dětí plnohodnotné v porovnání se vzděláváním starších dětí.

Mateřská škola B

Mateřská škola B splňuje 8 z 11 podmínek. Mateřská škola nedělala kvůli dvouletým dětem žádné velké úpravy či změny. Využila získání financí na chůvu, bez které si vzdělávání dvouletých dětí neumí představit. Z nesplněných podmínek, např. prostory pro uložení hraček MŠ nyní přiznává, že s touto nesplněnou podmínkou není schopná nic udělat a ani v budoucnu. Další nesplněnou podmínkou je prostor pro volný odpočinek. Děti by potřebovaly svůj koutek, který by byl klidný a poskytoval by jim nejen prostor k odpočívání, ale i soukromí. O této splnění této podmínky vedení MŠ uvažuje do budoucna, prostor pro odpočinkový koutek by MŠ měla k dispozici. Mezi poslední nesplněnou podmínkou patří neumožnění použití specifických pomůcek. Vedení MŠ si nepřeje, aby děti nosily v MŠ dudlíky. Vysvětluje to tím, že používání dudlíku není v tomto věku fyziologicky vhodné pro růst zubů, pro správné postavení zubů, dále brání v komunikaci a správné výslovnosti některých hlásek či celých slov.

MŠ si na některých nesplněných podmínkách trvá a do budoucna žádné opatření k jejich splnění dělat nebude.

4.7 Návrh k úpravě podmínek

Zjištěné podmínky ve vzdělávání dvouletých dětí mohou mít souvislost s úpravou RVP PV. Dříve byly v RVP PV uvedeny podmínky pro celé období předškolního vzdělávání. Nyní od

ledna 2018 přibyly podmínky jen pro vzdělávání dětí od dvou do tří let, protože dítěte tohoto věku má potřeby intenzivnější než dítě starší. Protože tato změna je nová, mateřské školy ještě nemusely stihnout podmínky přizpůsobit. Proto si myslím, že podmínky budou v budoucnosti přetvářeny podle potřeb dvouletých dětí daleko více než doposud.

Utvoření ideálních podmínek pro vzdělávání jistě ovlivňuje i věková organizace tříd. Podle splněných podmínek v mateřské škole A, lze říci, že některé podmínky se zde naplňují lépe, protože se nemusí brát ohled na děti starší, které mají některé potřeby odlišné nebo úplně jiné než děti dvouleté.

V dalším vytváření podmínek bych se tedy zaměřila na organizaci dětí, upřednostňovala bych homogenní třídy.

Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na problematiku podmínek vzdělávání dvouletých dětí v mateřských školách. Tato problematika se v současné době stala velmi rozebíranou a poutá k sobě spoustu negativních názorů pedagogů, psychologů, rodičů. Teoretická část byla velice zajímavá, zejména v oblasti vývojových specifíků dvouletého dítěte a historie vzdělávání dvouletých dětí.

Nejtěžší pasáží bakalářské práce bylo zpracovat vhodné výstupy pro dvouleté děti. Z důvodu toho, že výstupy jsou určeny pro velké věkové rozmezí, tj. od 2 do 7 let. V tomto velkém rozmezí se děti nemohou srovnávat ve svých schopnostech, dovednostech a znalostech.

Praktická část byla založena na zjištění podmínek vzdělávání dvouletých dětí v konkrétních mateřských školách. Zjištěné podmínky byly porovnány s podmínkami pro dvouleté děti uvedené v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

Bylo vytvořeno jedenáct podmínek vzdělávání. Většina podmínek se skládala z několika dalších oblastí podmínek. Nesplnění třeba jen jedné z oblastí podmínek se hodnotilo jako celkově nesplněná podmínka.

Při zpracování praktické části bakalářské práce se naskytla otázka, zda je rozdíl vzdělávat dvouleté děti v heterogenní či homogenní třídě. Touto otázkou by se v dalších letech mohl zabývat student předškolní pedagogiky ve své bakalářské práci.

Cílem bakalářské práce bylo popsat a zjistit podmínky vzdělávání dvouletých dětí v MŠ. Popis podmínek se týkal jejich vhodnosti při vzdělávání, aby co největší mírou přispívaly ke zdravému vývoji dětí. Podmínkám vzdělávání jsem se nadále věnovala i v praktické části. Cílem praktické části bylo zjistit a porovnat skutečné podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí ve dvou mateřských školách s podmínkami vzdělávání dvouletých dětí uvedené v RVP PV. Cíle se mi podařilo naplnit studiem odborné literatury zaměřené především na vzdělávání dvouletých dětí. I když v současné době není mnoho odborné literatury, která by se zabývala přímo podmínkami vzdělávání dvouletých dětí. Uskutečněným pozorováním a rozhovory v mateřských školách jsem sesbírala informace, které jsem pak zpracovala a vyhodnotila tak, že mateřské školy podmínky ne zcela splnily. Mateřská škola A nesplnila 1 podmínku z 11. Mateřská škola B nesplnila 3 podmínky z 11. Zpracováním těchto dat jsem naplnila cíl praktické části.

Seznam literatury

- HAŠKOVÁ, Hana, Steven SAXONBERG a Jiří MUDRÁK. *Péče o nejmenší: boření mýtů*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2012. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-114-5.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-195-x.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa : základní duševní potřeby dítěte : dítě a lidský svět*. Praha: Grada, 2005. Pro rodiče. ISBN 978-80-247-0870-6.
- OPRAVILOVÁ, Eva (1988). *Dítě si hraje a poznává svět*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 197 s. ISBN neuvedeno.
- OPRAVILOVÁ, Eva. *Dítě si hraje a poznává svět: metodika rozvíjení poznání dětí v mateřské škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Učebnice pro střední školy (Státní pedagogické nakladatelství).
- PIAGET, Jean a Bärbel INHELDER. *Psychologie dítěte*. Přeložil Eva VYSKOČILOVÁ. Praha: Portál, 1997. Studium (Portál). ISBN 80-7178-146-0.
- PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. 48 s. ISBN 80-87000-00-5. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/45304/>.
- RÝDL, Karel a Eva ŠMELOVÁ. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869-2011)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3033-1.
- SPLAVCOVÁ, Hana a Jana KROPÁČKOVÁ. *Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1042-9.

SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0698-9.

SVOBODOVÁ, Eva. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání MŠ Libina, 2014, 45 s., dostupné z http://www.libina.cz/assets/File.ashx?id_org=8283&id_dokumenty=7095.

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání MŠ Rohle, 2016, 40 s., dostupné z http://www.zsrohle.cz/dokumenty/soubory/SVP_MS_ROHLE_2016-2017.pdf.

ŠMELOVÁ, Eva. *Bezvýhradná akceptace ve výchově dítěte*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4217-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Použité zkratky

RVP PV   Rámcový vzdělávací program předškolní výchovy

MŠ   Mateřská škola

Přílohy

1. Příloha

Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

Obrázek č. 3

Obrázek č. 4

Obrázek č. 5

Obrázek č. 6

Anotace

Jméno a příjmení:	Petra Ulrichová
Katedra:	Katedra primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Petrová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Podmínky ve vzdělávání dvouletých dětí
Název práce v angličtině:	The conditions in education of two-years old
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá vzděláváním dvouletých dětí a podmínkami jejich vzdělávání. V teoretické části popisují vývojová specifika dvouletých dětí, jejich vývoj po stránce fyzické, psychické a sociálně-emoční. V druhé kapitole píše o české historii vzdělávání dvouletých dětí v mateřských školách, opatrovnách a jeslích. A v poslední kapitole se zabývám současným stavem vzdělávání dvouletých dětí v mateřských školách, v dětských skupinách. V této kapitole ještě popisují podmínky, přínosy a rizika vzdělávání dvouletých dětí a Rámcový vzdělávací program předškolní výchovy. V praktické části se zabývám výzkumem podmínek pro vzdělávání dvouletých dětí, výzkum provádím ve dvou mateřských školách, kde zjišťuji skutečné podmínky. Cílem je zjistit, jestli mateřské školy disponují podmínkami pro vzdělávání dvouletých dětí podle Rámcového vzdělávacího programu předškolní výchovy.</p>
Klíčová slova:	Předškolní vzdělávání, Dvouleté děti, RVP PV, Vývojová specifika dvouletého dítěte, Podmínky vzdělávání pro dvouleté děti.
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the education of two-year-old children, and the conditions of their education. In the theoretical part I describe the developmental specifics of two-

	<p>year-olds, their development in terms of physical, psychological and social-emotional. In the second chapter I write about the Czech history of education of two-year-olds in kindergartens, nursing homes and creche. And in the last chapter I deal with the current state of education of two-year-olds in kindergartens, children's groups. In this chapter I describe the conditions, benefits and risks of education for two-year-olds and the Framework Educational Program of Preschool Education. In the practical part I deal with the research of conditions for the education of two-year-olds, I do research in two kindergartens, where I find real conditions. The aim is to find out if kindergartens have conditions for the education of two-year-olds in the relation of the Framework Educational Program of Preschool Education.</p>
Klíčová slova v angličtině:	<p>Preschool education, Two-year-olds, Framework Educational Programme for Pre-school Education, The developmental specificity of a two-year-old child, Conditions of education for two-year-olds.</p>
Přílohy vázané v práci:	<p>1.</p>
Rozsah práce:	<p>57 s.</p>
Jazyk práce:	<p>Český</p>